

УДК 005.591.6(477)

Мислюк В. С.

vladamysyliuk@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-4941-6766

аспірантка кафедри бізнес-економіки та підприємництва,

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана, м. Київ

ОЦІНЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОСТІ УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ В КОНТЕКСТІ ДОСЛІДЖЕННЯ СТАНУ ТА ПРОБЛЕМ РОЗВИТКУ КОРПОРАТИВНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Анотація. У статті розглянуто актуальні проблеми зниження інноваційної активності українських суб'єктів підприємства та у зв'язку з цим погіршення інших оціночних характеристик стану підприємств: втрату конкурентоспроможності, гнучкості, адаптивності та ефективності. Стан та проблеми розвитку корпоративного підприємства визначаються детермінантами низької інноваційності українських підприємств. Метою статті є здійснення аналізу стану інноваційної діяльності українських підприємств та розроблення пропозицій з активізації процесів генерування та впровадження інновацій у внутрішньому корпоративному середовищі. Для досягнення визначеної мети було проведено динамічний та порівняльний статистичні аналізи інноваційної діяльності підприємств України та Європейського Союзу. Результати дослідження вказують на надзвичайно низький рівень та негативну динаміку інноваційної активності українських підприємств, а також колосальне відставання від рівня інноваційності підприємств Європейського Союзу. Ідентифікований стан та тенденції вказують на необхідність удосконалення процесу управління інноваціями на підприємствах шляхом цілеспрямованого впливу вищого керівництва. Практична цінність статті полягає в обґрунтуванні перспектив впровадження корпоративного підприємства як інструменту стимулювання інновацій у внутрішньому середовищі організації.

Ключові слова: інновації, інноваційність, інноваційна активність, інноваційний потенціал, корпоративне підприємство.

Mysyliuk V. S.

vladamysyliuk@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-4941-6766

Postgraduate Student,

Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman, Kyiv

THE EVALUATION OF INNOVATIVENESS OF UKRAINIAN ENTERPRISES IN THE CONTEXT OF STUDY OF THE STATE AND PROBLEMS OF CORPORATE ENTREPRENEURSHIP

Abstract. The article is devoted to actual problems of decline in innovation activity of Ukrainian organizations and corresponding decline in other valuation indicators of economic state of enterprises: competitiveness, flexibility, adaptability and efficiency. The state and problems of corporate entrepreneurship development are considered as determinant of low innovativeness of Ukrainian enterprises. The purpose of the article is to conduct the analysis of innovation activity of Ukrainian organizations and based on results provide propositions aimed at stimulating innovations in internal corporate environment. The methods applied include dynamic and comparative statistical analysis of innovation activity of organizations from Ukraine and European Union. The results of research proved extremely low level and the existence of negative dynamic of most indicators of innovativeness: the decrease in turnover of innovation goods and services, decline in number of innovations implemented by organizations, a huge gap in level and intensity of innovation activity of Ukrainian and European enterprises. It is highlighted that such tendencies create risks of lack of employee motivation to generate innovative solutions, reduction of market share, decline in efficiency and liquidation of enterprises. The managers of Ukrainian organizations should take purposeful actions aimed at stimulation of corporate innovations. It is emphasized that the implementation of corporate entrepreneurship in practice of organizations can stimulate innovations inside corporate environment. Principles of corporate entrepreneurship like decentralization of resources and power, free exchange of ideas and knowledge, availability of financial resources and equipment, high speed of decision making concerning the realization of innovative ideas create prerequisites for launching corporate startups inside organizations. The increase in number and frequency of generation of innovative solutions by employees and search for external innovative ideas may provide diversified portfolio of innovation for enterprise. It is summarized that corporate entrepreneurship creates favorable circumstances for the opening of new markets and the creation of new business directions, rapid response to change, implementation of the strategy of innovation-oriented enterprise.

Key words: innovation, innovativeness, innovation activity, innovation potential, corporate entrepreneurship.

JEL Classification: M10, M21

DOI: <https://doi.org/10.36477/2522-1256-2020-26-09>

Постановка проблеми. Сучасні підприємства відчувають гостру потребу в ідентифікації креативності та інноваційних здатностей їхніх працівників, а також задіяння наявного людського потенціалу для підвищення ефективності діяльності підприємств. Система корпоративного (або внутрішнього) підприємництва формує особливу інноваційну практику на підприємстві, де співробітники різних рівнів ієрархії та компетенцій стають генераторами інновацій та нових видів діяльності. Неспроможність трансформувати людський креативний та інноваційний потенціал у реальні економічні результати діяльності виступає фактором низького рівня інноваційності та конкурентоспроможності українських підприємств.

Статистичні дані та різноманітні міжнародні метрики вказують на вкрай низький рівень інноваційності українських підприємств. Наприклад, дані Світового банку [1] вказують на те, що Україна демонструє колосальне відставання за обсягами експорту високих технологій порівняно з більшістю європейських країн. Для порівняння ці показники для України становлять 1,2 млн номінальних дол. США (2018 р.), Болгарії – 2 млн дол. (2018 р.), Литви – 2,5 млн дол. (2018), Польщі – 20 млн дол. (2019 р.), Німеччини – 207 млн дол. (2019 р.). У глобальному рейтингу інноваційності Global Innovation Index 2019 [2] Україна посіла 47 місце серед 129 країн. За субіндексом результатів інноваційної діяльності Україна займає високі позиції – 36 місце, але субіндекс інноваційного потенціалу є досить низьким – 82 місце. Унаслідок зниження інноваційності підприємства втрачають довгострокові конкурентні переваги, що має наслідком погіршення інших оціночних характеристик стану підприємства: конкурентоспроможності, адаптивності, гнучкості, ефективності та ін. Отже, питання активізації інноваційної діяльності підприємств є надзвичайно актуальним. Управлінці можуть здійснювати цілеспрямований вплив на формування інноваційного потенціалу їхніх підприємств та його трансформацію у бажані результати інноваційної діяльності шляхом упровадження системи корпоративного підприємництва.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню теоретичного базису, методології та інструментарію оцінювання інноваційності підприємств присвячено роботи українських учених: Л. О. Лігоненко [3; 4; 5; 6], Ю. В. Великого [7], Я. І. Гнатюка [8] та ін. Обґрунтуванню концепції корпоративного підприємництва, його зв'язку з інноваціями та інноваційним розвитком підприємств присвячено роботи О. Устиної [9], Е. Макфадзеана, А. О'Лофліна та Е. Шоу [10]. Науковці розглядають підприємницьку та інноваційну активність організацій як важливі чинники підтримання їхніх конкурентних переваг у сучасному складному еконо-

мічному середовищі. Характерні риси корпоративного підприємництва, серед яких наявність підприємницького духу, здатність генерувати ідеї та реалізовувати їх із метою отримання вигоди та прибутку для підприємства, вважаються драйверами інновацій у внутрішньому організаційному середовищі. Низький рівень інноваційності українських підприємств актуалізує питання доцільності впровадження принципів корпоративного підприємництва у їхню діяльність.

Постановка завдання полягає у здійсненні аналізу стану інноваційності українських підприємств та формуванні пропозицій стосовно активізації їхньої інноваційної діяльності. Для досягнення визначених цілей було проведено динамічний та порівняльний статистичний аналіз стану інноваційної діяльності підприємств України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Результати державного статистичного спостереження стану інноваційної діяльності промислових підприємств (здійснювані за формою № 1-інновація) демонструють масштабне зменшення кількості інноваційно активних промислових підприємств (таблиця 1). Хоча у відносному вираженні кількість промислових підприємств, що впроваджували інновації, зросла, у абсолютному вираженні відбулося величезне скорочення: з 1371 у 2012 році до 739 у 2018 році (це у 1,9 рази).

Обсяги реалізованої інноваційної продукції на українському ринку мають негативну динаміку, за винятком окремих незначних зростань: якщо у 2011 році оборот інноваційної продукції становив 42 386,7 млн грн., то у 2018 році цей показник був більш ніж на 40% меншим та становив 24 861,1 млн грн. Обсяги реалізованої інноваційної продукції, що була новою для ринку, скоротилися у 2018 році порівняно з 2011 роком у 2,2 рази та становили 7863,8 млн грн [11; 12]. Це означає, що українські промислові підприємства оновлюють асортимент та номенклатуру продукції надзвичайно повільно, освоєння нових ринків відбувається мляво, майже не створено передумов до виходу на міжнародні ринки, які зацікавлені саме в інноваційних продуктах та послугах.

Динаміка обсягів витрат на інноваційну діяльність має пік у 2016 році, коли витрати становили 23 229,5 млн грн, однак одразу відбулося різке скорочення витрат у 2017 році на 60%. Хоча у 2018 році витрати на інновації зросли на 34%, їхній обсяг (12 180,1 млн грн) залишається відносно низьким (рис. 1). Переважно низькі обсяги витрат на інновації не можуть створити умов для формування достатнього інноваційного потенціалу, оскільки їх нестача провокує гасіння будь-яких підприємницьких ініціатив, зменшення рівня експериментаторства всередині підприємства та нівелює здобутки попередніх підприємницьких ініціатив.

Таблиця 1

Кількість інноваційно активних промислових підприємств за період 2010–2018 років

Роки	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Кількість інноваційно активних промислових підприємств, од	1462	1679	1758	1715	1609	824	834	759	777
Частка промислових підприємств, що впроваджували інновації у % від інноваційно активних промислових підприємств	83,2	79,0	78,0	76,5	75,1	87,7	88,1	88,5	95,1

Джерело: сформовано автором на основі даних статистичного збірника «Наукова та інноваційна діяльність в Україні» та доповіді «Інноваційна діяльність промислових підприємств України» [11; 12]

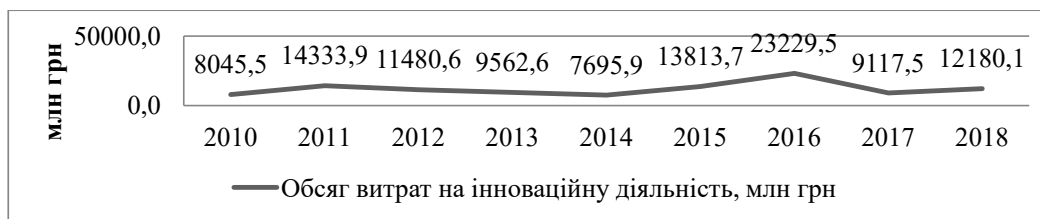

Рис. 1. Динаміка обсягів витрат промислових підприємств на інноваційну діяльність впродовж 2010–2018 років

Джерело: сформовано автором на основі [11; 12]

Кількість упроваджених інноваційних видів продукції кореспондує з обсягами витрат на інноваційну діяльність. Якщо найбільший обсяг витрат на інновації спостерігався у 2016 році, то і найбільша кількість інноваційних видів продукції, а також інноваційних технологічних процесів припадає саме на 2016 рік. У 2018 році порівняно з 2016 роком відбулося скорочення кількості упроваджених інноваційних видів продукції на 7%, а кількості упроваджених інноваційних технологічних процесів – на 43% (таблиця 2). Унаслідок недостатнього фінансування інноваційної діяльності промислових підприємств створюється ситуація згортання розроблення будь-яких інноваційних ідей.

Кількість промислових підприємств, що створили нові технології, становить 9 підприємств у 2015 році (0,19% від загальної кількості промислових підприємств) та 8 підприємств у 2017 році (0,17%) [11; 12]. Ці значення демонструють слабкість української промисловості у сфері генерування та розроблення нових технологій: не закладаються передумови до формування конкурентних переваг промислових підприємств та створення джерела економічної динаміки.

За результатами динамічного статистичного аналізу інноваційної діяльності промислових підприємств України констатуємо наростання негативних явищ у процесі формування інноваційного потенціалу, а також у забезпеченні результативності та ефективності інноваційної діяльності підприємств. На нашу думку, запобігти ризику неконкурентоспроможності українських підприємств як на локальному, так і на зарубіжному ринках можливо у разі спрямування управлінських зусиль та рішень на активізацію інновацій на підприємствах. Вважаємо, що перспективним способом досягнення визначеної цілі є здійснення управління на основі концепції корпоративного підприємництва. Підкріплюють цю тезу результати дослідження PwC's Innovation Benchmark (2017) [13, с. 14–15], що вказують на важливість наявності досвіду та компетенцій різного роду для успішного впровадження інновацій, які можуть створити цінність для ринку та бізнесу. 60% опитаних

менеджерів (1222 менеджери з 44 країн) вважають, що саме працівники є найбільш важливими партнерами з розроблення та впровадження інновацій. Для цього управлінці повинні створити необхідні умови (інноваційна поведінка, культура, інноваційне лідерство топ-менеджерів) для активізації та задіяння творчого та підприємницького потенціалів співробітників.

Порівняльний статистичний аналіз стану інноваційної діяльності в Україні та країнах Європейського Союзу було здійснено за 2014–2016 роки (це останній доступний період для порівняння з європейськими показниками інноваційної діяльності). Використовуватимуться дані державного статистичного спостереження зі статистики інноваційної діяльності, проведені за формою № ІНН «Обстеження інноваційної діяльності підприємств» [14] та дані Євростату, отримані за результатом дослідження Community Innovation Survey. Форма № ІНН гармонізована з опитувальником Community Innovation Survey [15], що створює можливість для здійснення міжнародних порівнянь.

На рис. 2 показано розрив між кількістю підприємств із різними типами впроваджуваних інновацій у 2014–2016 роках. За кількістю підприємств із продуктовими інноваціями Україна займає останнє місце серед європейських країн: відставання від Румунії становить 2,7 рази; Словачії – у 3 рази; Болгарії – у 5,4 рази; Угорщини – у 6,6 рази; Польщі – у 16,8 рази; а з найбільш інноваційними економіками розрив колосальний: Франція – у 58 разів; Німеччина – у 136 разів. За кількістю підприємств із процесними інноваціями Україну випереджають майже усі європейські країни (окрім Румунії та Словачії), причому різниця варіює від 1,1 рази до 25 разів.

Розрив між рівнем інноваційної активності підприємств в Україні та країнах ЄС зумовлений тим, що, з одного боку, підприємства не мають перспективних інноваційних ідей, а з іншого – не здатні ефективно та результативно їх реалізувати. Надзвичайно важливо створити всередині підприємств середовище, що буде сприятливим для інновацій. Є низка вимог до внутрішньої організації системи менеджменту підприємств

Таблиця 2

Динаміка кількості упроваджених інноваційних видів продукції та технологічних процесів за період 2010–2018 років

Роки	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Кількість найменувань упроваджених інноваційних видів продукції, од	2408	3238	3403	3138	3661	3136	4139	2387	3843
Кількість упроваджених інноваційних технологічних процесів, од	2043	2510	2188	1576	1743	1217	3489	1831	2002

Джерело: розраховано автором на основі [11; 12]

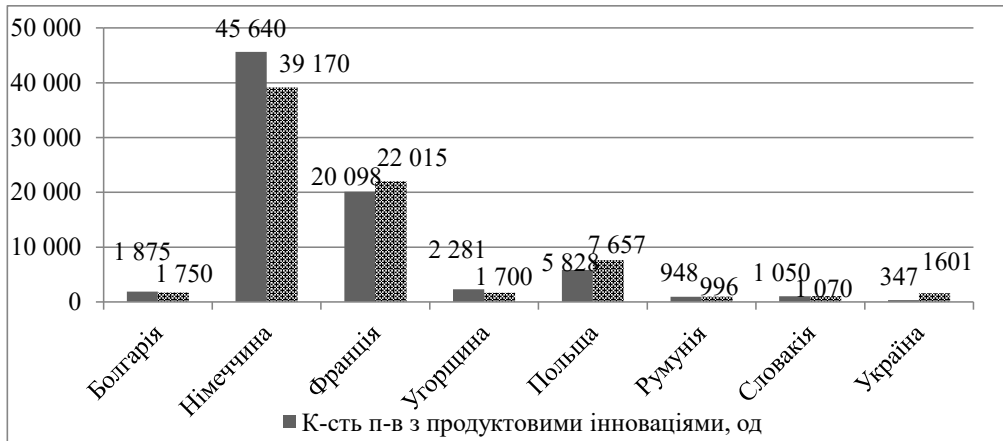

Рис. 2. Кількість підприємств за типом впроваджуваних інновацій за період 2014–2016 років

Джерело: сформовано автором на основі даних статистичного збірника «Наукова та інноваційна діяльність в Україні», доповіді «Обстеження інноваційної діяльності в економіці України (за міжнародною методологією)» та даних сайту Євростату [11; 16; 17]

ства, що дозволяють авторам інноваційних ідей швидко та ефективно доводити їх до реалізації. Принципи, які закладені у концепцію корпоративного підприємництва: децентралізація ресурсів та влади, вільний обмін ідеями, доступ до фінансування та обладнання, швидкість прийняття рішення про реалізацію ідеї створюють передмови до запуску інноваційних стартапів у корпоративному середовищі. Зростання кількості та частоти пропозицій інноваційних рішень, спрямування зусиль та інвестицій у їх реалізацію безумовно підвищить кількість підприємств із різними типами інновацій.

За питомою вагою реалізованої продукції (товарів, послуг) інноваційно активними підприємствами у загальному обсязі реалізованої продукції (товарів, послуг) у 2014 році Україна відстає від Болгарії на 27,8 п.п.; Угорщини на 28,3 п.п.; Польщі на 19,9 п.п.; Словачії на 33,3 п.п.; лише порівняно з Румунією українські значення є відносно високими – спостерігається перевищення на 12,2 п.п. (рис. 3).

Рис. 4 показує, що частка працюючих на інноваційно активних підприємствах України у загальній кількості працюючих у 2014 та 2016 роках становить

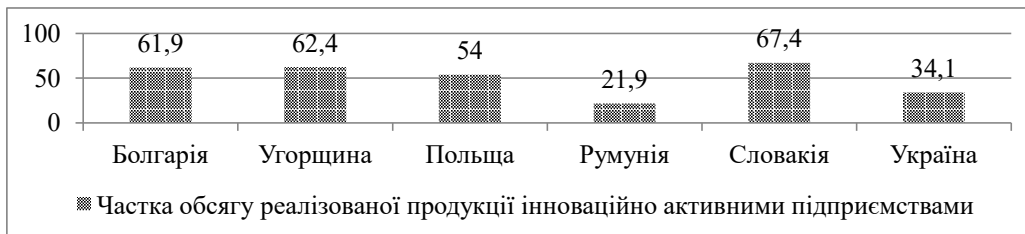

Рис. 3. Частка обсягу реалізованої продукції у 2014 році (у % до загального обсягу реалізованої продукції обстежених підприємств)

Джерело: сформовано автором на основі [11; 16; 17]

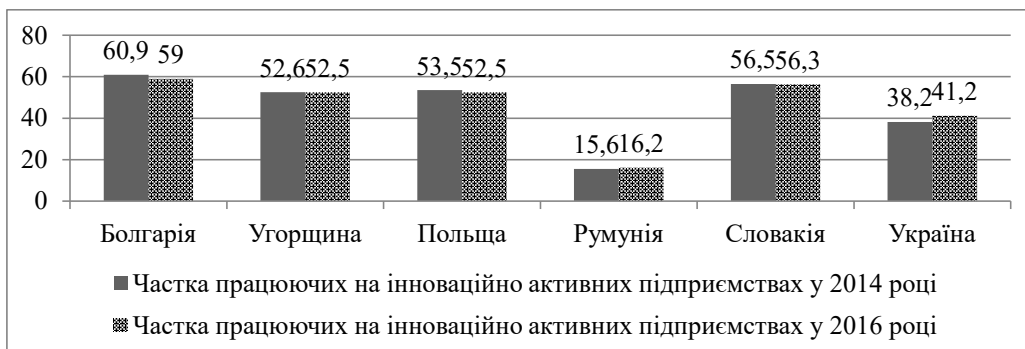

Рис. 4. Частка працюючих на інноваційно активних підприємствах за 2014 та 2016 роки (у % до загальної кількості працюючих на обстежених підприємствах)

Джерело: сформовано автором на основі [11; 16; 17]

Розподіл обсягу витрат на технологічні інновації за видами витрат у 2016 році (у % до загального обсягу витрат підприємств на технологічні інновації)

Країна	Частка витрат на внутрішні НДР	Частка витрат на зовнішні НДР	Частка витрат на придбання інших зовнішніх знань	Частка витрат на придбання машин, обладнання та програмного забезпечення	Частка витрат на іншу інноваційну діяльність
Болгарія	39,4	2,9	1,3	51,5	4,9
Німеччина	47,8	9,5	1,6	24,8	16,3
Франція	55,3	19,3	1,7	18,5	5,2
Угорщина	29,9	8,5	3,3	55,3	3,1
Польща	19,2	5,3	1,7	65,7	8,1
Румунія	40,8	н/д	н/д	44,3	4,0
Словакія	22,4	7,8	3,2	63,6	3,1
Україна	15,0	9,1	69,9	1,1	4,9

Джерело: сформовано автором на основі [11; 16; 17]

38,2% та 41,2% відповідно. У 2014 році цей показник є нижчим, ніж у Болгарії, на 22,7 п.п.; Угорщині – на 14,4 п.п.; Польщі – на 15,3 п.п.; Словакії – на 18,3 п.п. У 2016 році частка працюючих на інноваційно активних підприємствах в Україні є нижчою, ніж у Болгарії, на 17,8 п.п.; Угорщині – на 11,3 п.п.; Польщі – 11,3 п.п.; Словакії – на 15,1 п.п.

Структура витрат на технологічні інновації українських підприємств відрізняється від зарубіжних тим, що найбільший обсяг витрат в Україні припадає на придбання зовнішніх знань – 69,9% від загального обсягу витрат на інновації і незначна частина на внутрішні НДР – 15% та на придбання машин, обладнання та програмного забезпечення – 1,1% (таблиця 3). У Болгарії (1,3%), Німеччині (1,6%), Франції (1,7%), Угорщині (3,3%), Польщі (1,7%), Словакії (3,2%) витрати

на придбання зовнішніх знань є несуттєвими. В Україні цей показник становить майже 70%, що підштовхує до висновку про брак власних внутрішніх знань та розробок. Цей фактор може бути одним із тих, що перешкоджають інноваційному розвитку українських підприємств. Така ситуація також пояснюється відносно невисокими значеннями витрат українських підприємств на внутрішні НДР, у інших країнах цей показник є вищим: у Болгарії на 24,4 п.п.; Німеччині – на 32,8 п.п.; Франції – на 40,3 п.п.; Угорщині – на 14,9 п.п.; Польщі – на 4,2 п.п.; Румунії – на 25,8 п.п.; Словакії – на 7,4 п.п. Підприємства країн Європейського союзу вкладають значну частину коштів саме на внутрішні НДР, що сприяє реалізації креативного потенціалу працівників. Варто звернути увагу також на різницю у витратах на придбання машин, обладнання

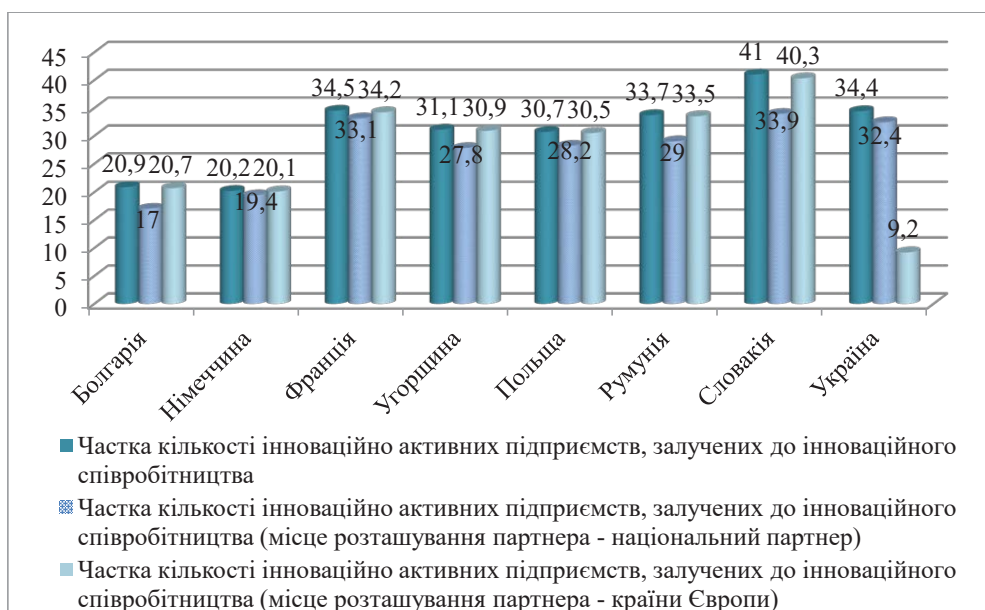

Рис. 5. Частка кількості інноваційно активних підприємств, залучених до інноваційного співробітництва, за місцем розташування партнерів впродовж 2014–2016 років (у % до загальної кількості інноваційно активних підприємств із технологічними інноваціями)

Джерело: сформовано автором на основі [11; 16; 17]

та програмного забезпечення між країнами: якщо для українських підприємств це лише 1,1% від загального обсягу витрат на інновації, то для більшості інших країн цей показник наближається або перевищує половину витрат: для Болгарії – 51,5%, Німеччини – 24,8%, Франції – 18,5%, Угорщини – 55,3%, Польщі – 65,7%, Румунії – 44,3%, Словачії – 63,6%. Українські підприємства значно відстають в оновленні обладнання та програмного забезпечення.

Третина українських інноваційно активних підприємств залучені до інноваційного співробітництва, що загалом відповідає середньому значенню для європейських країн (рис. 5). Особливість здійснення інноваційного співробітництва українськими підприємствами полягає у тому, що більшість підприємств мають національного партнера (32,4% від загальної кількості інноваційно активних підприємств) та лише іноді співпрацюють із підприємствами країн Європи (9,2%). Європейські підприємства досить активно співпрацюють із зарубіжними підприємствами: для Болгарії цей показник становить 20,7% від загальної кількості інноваційно активних підприємств; для Німеччини – 20,1%; для Франції – 34,2%; для Угорщини – 30,9%;

для Польщі – 30,5%; для Румунії – 33,5%; для Словачії – 40,3%. Інтенсивність обміну знаннями та досвідом серед європейських країн є значно вищою, що має результатом більш активний інноваційний розвиток підприємств, слідування сучасним трендам у налагодженні внутрішніх процесів, пропозиції якісно нової продукції та послуг, а також швидшому оновленню техніко-технологічної бази підприємств.

Динамічний та порівняльний статистичні аналізи інноваційної діяльності підприємств дають підстави зробити висновок про низький рівень інноваційності, що становить загрозу виживанню та функціонуванню підприємств. На рис. 6 схематично зображено основні індикатори, загрози та предиктори інноваційного розвитку підприємств України.

У процесі дослідження було виявлено такі характеристики стану інноваційного розвитку підприємств: низька інноваційна активність підприємств, негативна динаміка кількості упроваджених інновацій та обсягів реалізації інноваційної продукції, відставання майже за всіма параметрами інноваційності від країн ЄС. Подібна тенденція створює загрозу відсутності мотивації працівників до пропозиції нових рішень, втрати

Рис. 6. Ідентифікація поточного стану інноваційності підприємств України

Джерело: сформовано автором на основі результатів проведеного дослідження

частки ринку через застарілу (неякісну) продукцію, зниження показників ефективності, збитковості та закриття підприємств. Успішна практика зарубіжних підприємств вказує на те, що корпоративне підприємство напряму пов'язане з інноваційними процесами на підприємстві, а тому через систему інструментів може поєднати існуючий контур та бізнес-процеси усталеного підприємства з ініціативою та свободою розвитку інноваційних ідей серед працівників. Корпоративне середовище стане сприятливим для інновацій, що створюватиме передумови до відкриття нових ринків та створення нових напрямів бізнесу, швидкого реагування на зміни, реалізації стратегії інноваційно орієнтованого підприємства та ін.

Висновки і перспективи подальших досліджень у цьому напрямі. Результати статистичного аналізу показали низький рівень інноваційної активності українських підприємств. Виявлені тенденції створюють загрозу втрати конкурентоспроможності, зниження адаптивності та гнучкості, а також погіршення показників ефективності та фінансового стану підприємств. Для оновлення та оживлення українських підприємств менеджери шляхом цілеспрямованого управлінського впливу повинні створити умови, що стимулюватимуть інновації у корпоративному середовищі. Для вирішення поставленого завдання необхідною є розбудова системи менеджменту підприємства на засадах корпоративного підприємництва, що передбачає залучення творчої енергії та здатності до підприємництва співробітників.

ЛІТЕРАТУРА

1. Світові обсяги експорту високих технологій. *Світовий банк*: веб-сайт. URL: <https://data.worldbank.org/indicator/TX.VAL.TECH.CD?view=chart> (дата звернення: 26.08.2020).
2. Глобальний індекс інноваційності (Україна). *Все-світня організація інтелектуальної власності*: веб-сайт. URL: https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_gii_2019/ua.pdf (дата звернення: 26.08.2020).
3. Лігоненко Л. О. Цільові параметри планування інноваційного розвитку підприємства. *Економіка розвитку*. 2015. № 3 (75). С. 80–87.
4. Лігоненко Л. О. Інноваційність як об'єкт дослідження та оцінювання. *Економічний форум*. 2015. № 3. С. 40–46.
5. Лігоненко Л. О. Методологія та інструментарій оцінювання інноваційності підприємства. *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2015. № 3. С. 105–117.
6. Лігоненко Л. О., Селезова М. В. Інформаційне забезпечення аналізу інноваційної діяльності підприємств в Україні: стан, проблеми, шляхи їх розв'язання. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. № 20. С. 414–417.
7. Великий Ю. В. Інноваційність як засіб забезпечення конкурентних переваг машинобудівних підприємств. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету*. 2013. № 24. С. 216–225.
8. Гнатюк Я. І. Інноваційність як основа розвитку конкурентоспроможності. *Наукові записки*. 2014. № 1. С. 32–38.
9. Устинова О. Е. Корпоративное предпринимательство как стратегический ресурс инновационного развития компании. *Вопросы инновационной экономики*. 2020. № 2. С. 993–1006.
10. McFadzean E., O'Loughlin A., Shaw E. Corporate entrepreneurship and innovation part 1: the missing link.

European Journal of Innovation Management. 2005. Vol. 8. № 3. P. 350–372.

11. Статистичний збірник «Наукова та інноваційна діяльність в Україні». *Державна служба статистики України*: веб-сайт. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/Arhiv_u/16/Arch_nay_zb.htm (дата звернення: 26.08.2020).

12. Доповідь «Інноваційна діяльність промислових підприємств України». *Державна служба статистики України*: веб-сайт. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/Arhiv_u/16/Arch_idpp_dop.htm (дата звернення: 26.08.2020).

13. PwC's Innovation Benchmark 2017. *PwC*: веб-сайт. URL: <https://www.pwc.com/us/en/advisory-services/business-innovation/assets/2017-innovation-benchmark-findings.pdf> (дата звернення: 26.08.2020).

14. Форма державного статистичного спостереження зі статистики інновацій № ІНН. *Державна служба статистики України*: веб-сайт. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/norm_doc/2016/225/225_2016.htm (дата звернення: 26.08.2020).

15. Опитувальник Community Innovation Survey 2014–2016. *Євростат*: веб-сайт. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/inn_cis10_esms_an2.pdf (дата звернення: 26.08.2020).

16. Доповідь «Обстеження інноваційної діяльності в економіці України (за міжнародною методологією)». *Державна служба статистики України*: веб-сайт. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/Arhiv_u/16/Arch_obs_inov_d.htm (дата звернення: 26.08.2020).

17. Результати інноваційного обстеження Community Innovation Survey 2014–2016. *Євростат*: веб-сайт. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/science-technology-innovation/data/database> (дата звернення: 26.08.2020).

REFERENCES

1. The official website of the World Bank (2020), “High-technology exports (current US\$)”, available at: <https://data.worldbank.org/indicator/TX.VAL.TECH.CD?view=chart> (accessed 26 August 2020).
2. The official website of the World Intellectual Property Organization (2019), “Global Innovation Index (Ukraine)”, available at: https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_gii_2019/ua.pdf (accessed 26 August 2020).
3. Ligonenko, L. O. (2015), “Target parameters of enterprise innovative development planning”, *Ekonomika rozvytku*, vol. 3, no. 75, pp. 80–87.
4. Ligonenko, L. O. (2015), “Innovation as object of research and estimation”, *Ekonomichnyi forum*, vol. 3, pp. 40–46.
5. Ligonenko, L. O. (2015), “Methodology and tools of enterprise innovativeness evaluation”, *Marketynh i menedzhment innovatsii*, vol. 3, pp. 105–117.
6. Ligonenko, L. O. and Selezova, M. V. (2017), “Information support of innovation activities analysis of Ukrainian enterprises: current state, problems and their solving”, *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky*, vol. 20, pp. 414–417.
7. Velykyi, Yu. V. (2013), “Innovation as a means of competitive advantage engineering companies”, *Naukovi pratsi Kirovohradskoho natsionalnoho tekhnichnoho universytetu*, vol. 24, pp. 216–225.
8. Hnatiuk, Ya. I. (2014), “Innovativeness as a base of development of competitiveness”, *Naukovi zapysky*, vol. 1, pp. 32–38.
9. Ustinova, O. E. (2020), “Corporate entrepreneurship as a strategic resource for innovative development of the company”, *Voprosy innovatsionnoy ekonomiki*, vol. 2, pp. 993–1006.

10. McFadzean, E., O'Loughlin, A. and Shaw, E. (2005), "Corporate entrepreneurship and innovation part 1: the missing link", *European Journal of Innovation Management*, vol. 8, no. 3, pp. 350–372.

11. The official website of the State Statistics Service of Ukraine, Statistical reports "Scientific and innovative activity in Ukraine", available at: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/Arhiv_u/16/Arch_nay_zb.htm (accessed 26 August 2020).

12. The official website of the State Statistics Service of Ukraine, Report "Innovative activity of industrial enterprises of Ukraine", available at: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/Arhiv_u/16/Arch_idpp_dop.htm (accessed 26 August 2020).

13. The official website of PwC (2017), "PwC's Innovation Benchmark", available at: <https://www.pwc.com/us/en/advisory-services/business-innovation/assets/2017-innovation-benchmark-findings.pdf> (accessed 26 August 2020).

14. The official website of the State Statistics Service of Ukraine, "The form of state statistical observation on innova-

tion statistics № IHH", available at: http://www.ukrstat.gov.ua/norm_doc/2016/225/225_2016.htm (accessed 26 August 2020).

15. The official website of Eurostat, "The harmonised Community Innovation Survey questionnaire (2014–2016)", available at: https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/inn_cis10_esms_an2.pdf (accessed 26 August 2020).

16. The official website of the State Statistics Service of Ukraine, Report "The survey of innovation activity in the economy of Ukraine (according to international methodology)", available at: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/Arhiv_u/16/Arch_obs_inov_d.htm (accessed 26 August 2020).

17. The official website of Eurostat, "The results of the Community Innovation Survey 2014–2016", available at: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/science-technology-innovation/data/database> (accessed 26 August 2020).

Стаття надійшла до редакції 28 травня 2020 р.